

בבית המשפט העליון

רע"א 5308/10

בפני : כבוד השופטת א' חיות

המבקש : צבי ויליגר

נגד

- המשיבים :
1. אלי רייפמן
 2. דפנה מקוב
 3. מרק רייפמן
 4. מניוטה רייפמן
 5. ענת דר
 6. עו"ד ארנון גיצלטר
 7. רוטנשטרייך גיצלטר עורכי דין
 8. מנורה חברה לביטוח בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז בת"א 4248-08-08 מיום 14.6.2010 שניתנה על ידי כב' השופט א' יעקב

- בשם המבקש : עו"ד אלון וינוגרד ; עו"ד נתי חלפין
- בשם המשיבים 2-4, 6-7 : עו"ד אמיר אלטשולר ; עו"ד עמירם גיצלטר
- בשם המשיבה 8 : עו"ד גד טיכו ; עו"ד עומרי רוזנברג

פסק-דין

1. זוהי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז (כבוד השופט א' יעקב) מיום 14.6.2010, לפיה הורה בית המשפט לצדדים על הגשת כתבי טענות מתוקנים, אשר לא יכללו ביטויים מכפישים ומעליבים.

ואלו, בתמצית, העובדות הצריכות לעניין :

2. ההליך אשר מתקיים בין הצדדים בבית המשפט קמא, הינו תובענה שהגיש המבקש נגד המשיבים ביחס להסכם הלוואה ותוספת להסכם זה (להלן: הסכמי הלוואה), אשר נכרתו בין המבקש למשיב 1, לפיהם הלווה המבקש למשיב 1 כספים בסכומים שונים. המשיבים 2-5 הינם, על פי הנטען, ערבים לחובו של המשיב 1 על פי הסכמי הלוואה מתוקף כתבי ערבות שעליהם חתמו. בנוסף וכחלק מן הבטוחות שנקבעו לשם הבטחת מילוי התחייבויותיו של המשיב 1 על פי הסכמי הלוואה, שיעברו המשיב 1 וחברת Nokotomi Holdings Ltd. שבשליטתו את זכויותיהם במפעל הפלדה הפולני Huta Pokoj (להלן: מפעל הפלדה). במוקד התובענה עומדת טענתו של המבקש כי המשיב 1 והמשיב 6 (שהינו עורך דין במקצועו ועל פי הנטען נטל חלק מרכזי בעריכת עסקת הלוואה ואף שימש בעצמו כערב להלוואה) יצרו בפניו מצגי שווא עובר לכריתת הסכמי הלוואה, בין היתר, ביחס לעובדה כי המשיב 1 זכאי ל- 21.74% מהון מניות המוצא של מפעל הפלדה; כי זכויות אלו נקיות מכל חוב, שיעבוד או זכויות אחרות של צד שלישי; וכי יש בכוחו של המשיב 6 להביא להעברת הזכויות הנ"ל על שמו של המבקש או לחלופין למכירת זכויות אלו והעברת תמורתן לידי המבקש, בתוך 45 ימים מיום העלאת דרישה בעניין זה על ידו. להשלמת התמונה יצוין כי מלכתחילה הוגשה התובענה כתביעה בסדר דין מקוצר וביום 28.9.2008, העבירו המשיבים 1-4, 6 ו-7 (להלן: המשיבים) לידי המבקש טיוטה של בקשת רשות להתגונן, אשר הכילה ביטויים שונים שנחזו על ידי המבקש להיות ביטויים משתלחים. בנסיבות אלו, הגיעו המבקש והמשיבים ביום 20.11.2008 להסדר דיוני (להלן: ההסדר הדיוני הראשון), לפיו התחייבו האחרונים, בין היתר, להימנע מהשמעת אמירות בוטות, משתלחות או מתלהמות כנגד המבקש וביום 30.6.2009 גיבשו הצדדים הסדר דיוני נוסף (להלן: ההסדר הדיוני השני), אשר קיבל תוקף של החלטה, לפיו הוסכם, בין היתר, כי המבקש יוכל להגיש כתב תביעה מתוקן בסדר דין רגיל והמשיבים, מצידם, יוכלו להגיש כתב הגנה מטעמם ללא צורך בנטילת רשות להתגונן.

3. המבקש פנה לבית משפט קמא ביום 20.5.2010 בבקשה כי יורה למשיבים על מחיקת סעיפים בכתבי בי הדין שהגישו ואשר לגישתו כוללים ביטויים שהינם "בוטים, משתלחים מבישים ופסולים". נטען, כי מחיקת הביטויים הנ"ל מתחייבת לא רק מכוח הוראות הדין ובייחוד תקנה 91 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין), אלא אף מכוח ההסכמות אותן גיבשו הצדדים במסגרת ההסדר הדיוני הראשון. ביום 14.6.2010, נעתר בית המשפט לבקשה, אך הורה על תיקון כתבי הטענות שהגישו שני הצדדים כך שלא יכללו ביטויים מכפישים ומעליבים בקובעו כי "בכתבי הטענות מצויים ביטויים שלא ראוי היה שיהיו בכתבי טענות המוגשים לבתי

המשפט, ואינם ראויים בכלל בתקשורת בין אנשים ובין עורכי דין בפרט". למבקש נקצבו שבעה ימים להגשת כתב תביעה מתוקן ולמשיבים נקצבו שבעה ימים נוספים מיום קבלת כתב התביעה המתוקן של המבקש.

4. מכאן בקשת רשות הערעור שבפניי, בה טוען המבקש כי לא היה מקום לחייבו בתיקון כתב התביעה שהגיש, הואיל ולגישתו אין הוא כולל כל ביטוי בלתי ראוי, מה גם שתיקונו לא התבקש כלל על ידי מי מן המשיבים. לכך מצטרפת לטענתו העובדה, כי בהחלטתו נמנע בית המשפט מלפרט מהם אותם חלקים בכתב התביעה הדורשים תיקון בהיותם מכפישים ומעליבים. בנסיבות אלו, סבור המבקש כי לא היה מקום להתנות את תיקון כתב הגנתם של המשיבים בתיקונו המוקדם של כתב התביעה והוא מוסיף וטוען כי טעה בית משפט קמא בכך שמבחינת המשיבים הסתפק בתיקון כתב ההגנה בעוד שהבקשה שהגיש התייחסה לתיקון כלל כתבי בי הדין שהגישו המשיבים. מכל מקום ואף ביחס לתיקון כתב ההגנה מטעם המשיבים, סבור המבקש כי החלטתו של בית המשפט קמא לוקה בחסר הואיל והיא כללית ואין בה כל הוראה ספציפית המורה על תיקון הסעיפים בכתב ההגנה שאליהם הפנה בבקשת התיקון, סעיפים שעל פי גישתו אינם עולים כאמור בקנה אחד עם הוראות הדין ועם התחייבותם המפורשת של המשיבים במסגרת ההסדר הדיוני הראשון.

5. המשיבים, מצידם, סבורים כי דין בקשת רשות הערעור להידחות. בין היתר טוענים המשיבים כי נכון לעת הזו לא קיים כלל כתב תביעה מטעם המבקש הואיל וזה בוטל ואף על פי כן לא פעל המבקש לתיקונו בהתאם להחלטת בית משפט קמא והם מדגישים לעניין זה כי בקשה שהגיש המבקש לעיכוב ביצוע החלטת בית המשפט קמא נשוא בקשת רשות הערעור דנן נדחתה. עוד טוענים המשיבים כי נפל פגם בבקשת התיקון שהגיש המבקש משום שלא צורף אליה תצהיר התומך בעובדות שנטענו בה. כמו כן טוענים המשיבים כי ניסיונו של המבקש להסתמך על ההסדר הדיוני הראשון אין לו על מה שיסמוך שכן מדובר בהסדר אשר מעולם לא זכה לתוקף של החלטה ואשר בוטל על דעת שני הצדדים והוחלף בהסדר הדיוני השני שקיבל תוקף של החלטה ואינו מחיל על המשיבים כל הגבלה לעניין אופן ניסוח כתבי טענותיהם. זאת ועוד, המשיבה 7 וכמוה המשיבה 8 כלל לא היו צד לתביעה המקורית שהגיש המבקש וממילא לא ניתן להחיל עליהם את ההסדר הדיוני הראשון אשר בו לא נטלו חלק. המשיבים מוסיפים וטוענים כי המבקש מושתק מלטעון אודות הצורך בתיקונו של כתב ההגנה הואיל ובקשת התיקון הוגשה לבית המשפט קמא בשיהוי ניכר (כחצי שנה לאחר הגשת כתב ההגנה) ובאותו שלב כבר הוגשו כתבי בי דין רבים בהליך ואף התקיים בו

קדם משפט. לגופו של עניין, סבורים המשיבים כי אין מקום להתערבותה של ערכאת הערעור בהחלטתו של בית משפט קמא המורה על תיקון כתב תביעתו של המבקש ובאשר לכתב הגנתם, סבורים המשיבים כי הוא אינו כולל כל ביטוי בלתי ראוי וכי הטענות שנטענו בו, בין היתר ביחס להתנהלות המבקש ובא כוחו, הינן טענות הגנה לגיטימיות ומבוססות, המשקפות נכונה את התנהלותם טרם הגשת התביעה. חרף עמדתם זו, מבקשים המשיבים להטעים, כי קיבלו על עצמם את החלטתו של בית המשפט קמא ויש בכוונתם לפעול על פיה ו"לעדן" (כך בלשונם) חלקים בכתב הגנתם. המשיבים מוסיפים וטוענים כי בדין הגביל בית המשפט קמא את החלטתו ככל שהיא נוגעת אליהם לתיקון כתב ההגנה שהגישו שכן לכך התייחסה בקשת התיקון שהגיש המבקש. עוד טוענים המשיבים כי החלטת בית המשפט קמא להתנות את תיקון כתב הגנתם בתיקון כתב תביעתו של המבקש הינה מידתית ומאזנת כראוי בין כלל העובדות שהונחו לפתחו והנוגעות, בין היתר, להתבטאויות לא ראויות שהפנה בא כוחו של המבקש כנגד המשיב 6. לבסוף, הביעו המשיבים את התנגדותם לכך שבית משפט זה יפעל על פי הסמכות המוקנית לו בתקנה 410 לתקנות וביקשו כי ככל שימצא בית משפט זה לנכון ליתן למבקש רשות ערעור ולדון בערעור לגופו תינתן להם ההזדמנות להביא אסמכתאות וטיעונים נוספים התומכים בעמדתם.

המשיבה 5 לא הגישה תשובה לבקשת רשות הערעור והמשיבה 8 טוענת כי בקשת התיקון שהגיש המבקש כמו גם בקשת רשות הערעור דנן אינן מעלות כל טיעון המופנה כלפיה ובנסיבות אלו היא סבורה כי יש לראות בה משיבה פורמאלית.

6. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 14.9.2010 הגיש המבקש לבית משפט זה בקשה לעיכוב ביצוע החלטת בית משפט קמא מיום 14.6.2010, עד להכרעה בבקשת רשות הערעור. זאת לאחר שבקשת עיכוב ביצוע שהגיש המבקש לבית המשפט קמא נדחתה ביום 1.9.2010 ונקבע כי לא יהא בביצועה של ההחלטה כדי לגרום לנזק בלתי הפיך. בבקשת עיכוב הביצוע שבפניי טוען המבקש כי יש מקום לעכב את ביצועה של ההחלטה נשוא בקשת רשות הערעור ואף את המשך הדיון בתובענת המבקש בבית משפט קמא, באשר המשך הדיון בהתבסס על כתב הגנתם של המשיבים הכולל ביטויים פסולים כנגד המבקש ובאי כוחו, יש בו כדי לגרום לפגיעה בלתי הפיכה בשמם הטוב.

המשיבים, מצידם, מתנגדים לבקשה לעיכוב ביצוע.

7. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובות לה החלטתי לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות ערעור והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה. כמו כן שוכנעתי כי חרף התנגדות המשיבים 1-4, 6 ו-7, לא יהא בהפעלת סמכותי זו כדי לפגוע בזכותם של מי מבין המשיבים כבעלי דין. טענת המבקש לפיה טעה בית משפט קמא משהורה על תיקון כתב התביעה אף שתיקון כזה לא התבקש על ידי מי מבין המשיבים, דינה להידחות.

הוראת תקנה 91(א) לתקנות סדר הדין קובעת כי:

“בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, להורות כי יימחק או יתוקן כל ענין בכתב טענות שאין בו צורך או שהוא מביש או עלול להפריע לדיון הוגן בתובענה, לסבכו או להשהותו. כמו כן רשאי בית המשפט או הרשם להורות על מחיקה או על תיקון של כתב טענות שלא קויימו לגביו הוראות תקנות אלה” [ההדגשה הוספה].

הנה כי כן, בית המשפט רשאי להורות על תיקון כתב טענות מיוזמתו וגם אם לא נתבקש לכך על ידי מי מבעלי הדין (ראו אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 164 (מהדורה עשירית, 2009); ולסמכותו הטבועה של בית המשפט להורות מיוזמתו על תיקון חלקים בכתבי בי דין שתכנם או סגנונם מביש ראו בש"א 5613/96 קולימור נ' קולימור (לא פורסם, 19.9.1996)). במקרה דנן, מצא בית המשפט כי הן כתב התביעה והן כתב ההגנה כוללים ביטויים מעליבים ומכפישים ועל כן, ראה להורות כפי שהורה. יחד עם זאת, יש צדק בטענה אחרת שהעלה המבקש ולפיה החלטת התיקון הינה כללית ולא ברור ממנה מהם החלקים בכתבי הטענות שיש לתקנם. לא למותר לציין בהקשר זה כי טענה עשויה להיחשב כמבישה עד כי יש להורות על מחיקתה מכתב הטענות על פי תקנה 91(א) לתקנות סדר הדין, מקום שבו הטענה פוגעת בכבודו של אדם שיש לו זיקה להתדיינות אך היא אינה רלוונטית להקשר בו הועלתה (ראו ע"ם 5737/01 דבורה אוסדיטשר נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה - בני ברק, פסקה 5(א) (לא פורסם, 30.12.2001); ראו גם יואל זוסמן סדר הדין האזרחי 405 (מהדורה שביעית, 1995)). מחיקת טענות שנטען לגביהן כי הן מבישות מחייבת על כן בחינה פרטנית של ההקשר בו הועלו אותן הטענות ולא היה מקום כי בית משפט קמא יורה בהוראה כללית על תיקון כתבי הטענות מבלי שפירט מהם הביטויים המכפישים והמעליבים לשיטתו שיש למחוק מתוכם. זאת ועוד, גם מן ההיבט המעשי הוראתו הכללית של בית המשפט קמא פתוחה לפרשנותם הסובייקטיבית של הצדדים באופן המקשה למלא אחר ההחלטה והא ראה - בבקשת רשות הערעור טען כל אחד מן הצדדים בתורו כי כתב הטענות שהגיש אינו כולל כל ביטוי בלתי ראוי. משמצאתי כי יש מקום לקבל את הערעור בנקודה זו,

ממילא אינני מוצאת צורך להכריע במחלוקת שנפלה בין הצדדים ביחס לתוקפו של ההסדר הדיוני הראשון והוא הדין לעניין הבקשה לעיכוב ביצוע. כמו כן, יש צדק בטענת המשיבים כי המבקש הפנה את בקשת התיקון כנגד כתב ההגנה ועל כן, אין להתערב בהחלטת בית משפט קמא שהתמקדה בכך.

סיכומם של דברים, הערעור מתקבל בחלקו. הדיון יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת שיבהיר, בפירוט, מהם החלקים בכתבי הטענות שהגישו הצדדים שיש לתקנם בהיותם "מכפישים ומעליבים".

אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ט חשוון, תשע"א (27.10.2010).

ש ו פ ט ת